

II.

2. Okresný súd rozsudkom z 1. apríla 2015 žalobe sťažovateľky z decembra 2012 o zaplatenie 7 500 eur s príslušenstvom v celom rozsahu vyhovel s tým, že o náhrade trov konania rozhodne po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej. Rozsudok okresného súdu bol potvrdený rozsudkom krajského súdu z 30. mája 2017. V júli 2017 sťažovateľka žiadala o opravu zrejmych nesprávností v písomnom vyhotovení rozhodnutí okresného a krajského súdu a v septembri 2017 vyčíslila trovy konania. O oprave bolo rozhodnuté po viacerých urgenciách sťažovateľky až rozhodnutiami z júla a októbra 2019. V marci 2020 bolo rozhodnuté o základe nároku sťažovateľky na náhradu trov konania. V decembri 2020 sťažovateľka urgovala rozhodnutie o výške náhrady trov konania, no k náprave nedošlo, a preto v máji 2021 podala sťažnosť predsedovi súdu, čo viedlo k tomu, že o výške trov konania bolo rozhodnuté uznesením z 31. mája 2021. Proti tomuto uzneseniu sťažovateľka podala sťažnosť, o ktorej bolo rozhodnuté po podaní ústavnej sťažnosti uznesením okresného súdu z 23. novembra 2021.

III.

3. Sťažovateľka porušenie základných práv odvodzuje od dĺžky konania potom, ako bol spor právoplatne skončený vo veci samej, a to zdĺhavým postupom pri oprave chýb v súdnych rozhodnutiach a pri rozhodovaní o náhrade trov konania, čo viedlo k nevykonalosti jej nároku voči žalovanému so škodou 10 000 eur, a to aj napriek tomu, že žalovanému bolo neodkladným opatrením z júna 2017 uložené zložiť do úschovy 11 000 eur, ktoré však v exekučnom konaní nebolo možné vymôcť. Z toho sťažovateľka odvodzuje aj uplatnenú výšku finančného zadosťučinenia.

4. Okresný súd uviedol, že k predĺženiu konania prispel neprimerane vysoký počet spisov v súdnom oddelení, v ktorých musel rozhodovať vyšší súdny úradník, čo bolo zapríčinené odchodom viacerých sudcov, ktorých nevybavená agenda bola rozdelená medzi zostávajúcich sudcov a zamestnancov súdu. Okrem toho k prieťahom viedla aj pandemická situácia.

5. K vyjadreniu okresného súdu sťažovateľka uviedla, že pandémia prepukla až v roku 2020, a preto nemohla mať vplyv na prieťahy spôsobené okresným súdom. Ďalej poukázala na to, že nadmerné množstvo vecí štát nezabavuje zodpovednosti za prieťahy v konaní.

IV.

6. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. K odstráneniu tohto stavu dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu (IV. ÚS 221/04). Porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov sa skúma s ohľadom na okolnosti prípadu z pohľadu (i) právnej a faktickej zložitosti veci, (ii) správania účastníka a (iii) postupu súdu (I. ÚS 41/02). Okrem toho sa prihliada aj na význam sporu pre sťažovateľa (II. ÚS 32/02).

7. Čo sa týka zložitosti veci, treba uviesť, že k prieťahom v konaní došlo v období po právoplatnom rozhodnutí vo veci samej, a to v súvislosti s rozhodovaním okresného a krajského súdu o oprave zrejmych nesprávností a o náhrade trov konania. Rozhodovanie o takýchto čiastkových otázkach nemožno považovať za či už skutkovo alebo právne zložité. Rozhodnutie si nevyžaduje žiadne

dokazovanie alebo nariadenie pojednávani. Ide o bežnú súčasť rozhodovacej porozsudkovej činnosti všeobecných súdov, ktorá je prevažne zabezpečovaná prácou súdnych úradníkov. V správaní sťažovateľky neboli zistené žiadne skutočnosti, ktoré by vplývali na dĺžku konania.

8. Rozhodujúci bol postup okresného súdu, ktorý v záverečnej fáze konania na rozdiel od konania, ktoré predchádzalo rozhodnutiu veci samej, nepostupoval priebežne, čo viedlo k tomu, že k oprave rozsudkov došlo po viac ako dvoch rokoch od ich právoplatnosti a k právoplatnému rozhodnutiu o výške náhrady trov až po podaní ústavnej sťažnosti a po viac ako štyroch rokoch po právoplatnom rozhodnutí vo veci samej. Žiadna z objektívnych skutočností však okresnému súdu nebránila v tom, aby rozhodnutia o oprave zrejmych nesprávností a o náhrade trov konania bezprostredne nasledovali právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej a celá vec sťažovateľky bola definitívne ukončená v primeranej dobe ešte v roku 2017. K tomu treba zopakovať, že podstatou, účelom a cieľom práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru je odstránenie stavu právnej neistoty, a ústavný súd preto poskytuje ochranu tomuto základnému právu len vtedy, ak bola na ústavnom súde uplatnená v čase, keď namietané porušenie označeného práva ešte mohlo trvať (I. ÚS 22/01, I. ÚS 77/02, I. ÚS 116/02). Až kým sa definitívne nerozhodne o trovách konania a ich výške, prípad nie je ukončený (rozsudok ESĽP z 28. 6. 2016 vo veci Čičmanec proti Slovenskej republike, sťažnosť č. 65302/11). Z uvedeného plynie záver, že procesný postup okresného súdu nesmeroval k odstráneniu stavu právnej neistoty sťažovateľky. Preto ústavný súd podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ústavnej sťažnosti vyhovel a vyslovil, že postupom okresného súdu boli porušené sťažovateľkou uvedené základné práva. Vzhľadom na to, že okresný súd v priebehu konania o ústavnej sťažnosti rozhodol aj o výške trov konania, nebol dôvod na to, aby mu bolo prikázané konať bez zbytočných prietáhov.

9. K zaťažnosti okresného súdu ako príčine jeho nečinnosti treba uviesť, že systémové zlyhania pri správe súdnictva bez ohľadu na to, ktorý zo štátnych orgánov za ne zodpovedá, nemôžu byť dôvodom zmarenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov a nezbavujú Slovenskú republiku zodpovednosti za prietahy (II. ÚS 481/2017). Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov a ústavnej sťažnosti nie je pomenovanie príčin prietáhov v konaní alebo vyvodenie zodpovednosti vo vzťahu k stranám, ich advokátom, sudcom, súdnej administratíve, predsedom súdov či k ministrom spravodlivosti. Rovnako účelom ústavnej sťažnosti nie je dospieť k záveru, či príčiny majú objektívny alebo subjektívny charakter. V konečnom dôsledku môžu byť prietahy v konaní zapríčinené aj subjektívnym prístupom ktorejkoľvek zo zložiek správy súdnictva. Účelom ústavnej sťažnosti je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorom sa nachádza sťažovateľ.

10. Cieľom finančného zadosťučinenia je dovriešenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez pokračujúceho porušenia základného práva (IV. ÚS 210/04). Tak je to aj v tomto prípade. S prihliadnutím na celkovú dĺžku konania na okresnom súde, správanie sťažovateľky a postup súdu ústavný súd sťažovateľke priznal podľa čl. 127 ods. 3 ústavy finančné zadosťučinenie 1 500 eur a vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti nevyhovel. V tejto súvislosti nebola dôvodná argumentácia sťažovateľky, ktorá výšku finančného zadosťučinenia odvodzovala od výšky pohľadávky, ktorú si uplatnila v namietanom konaní a ktorej zaplata sa následne nedomohla v exekúcii. Účelom finančného zadosťučinenia nie je poskytnutie náhrady škody, ktorú si sťažovateľka môže uplatniť podľa zákona

č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, podľa ktorého štát zodpovedá za škodu spôsobenú nesprávnym úradným postupom a pri jeho posudzovaní, ak spočíva v zbytočných prietáhoch, možno vychádzať aj z právoplatného rozhodnutia ústavného súdu o ústavnej sťažnosti, ktorým ústavný súd konštatoval, že sa porušilo právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov.

V.

11. Zistené porušenie základných práv sťažovateľky odôvodňuje to, aby jej okresný súd podľa § 73 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov úplne nahradil trovy konania, ktoré vznikli zastúpením advokátom. Výška náhrady 691,34 eur bola určená podľa vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“). Základná sadzba tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby je jedna šestina priemernej mzdy za predchádzajúci polrok (§ 1 ods. 3 v spojení s § 11 ods. 3 vyhlášky). Sťažovateľka má nárok na náhradu za tri úkony právnej služby v roku 2021 (prevzatie a príprava zastúpenia, podanie sťažnosti a vyjadrenie 3 x 181,17 eur), čo spolu s náhradou podľa § 16 ods. 3 vyhlášky (3 x 10,87 eur) predstavuje 576,12 eur, k čomu treba podľa § 18 ods. 3 vyhlášky pripočítať daň z pridanej hodnoty 115,22 eur.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 21. decembra 2021

Robert Šorl
predseda senátu